

Szerkesztőségünk minden számban néhány könyvtárról és munkamódszereiről riport formájában számol be olvasóinak. Ezuttal egy tatabányai és két diósgyőri üzem, valamint egy budapesti kutatóintézet szakkönyvtáráról adunk helyzetképet.

A Tatabányai Szénbányászati Tröszt műszaki könyvtára 1951 őszén alakult meg. Fokozatosan kiépítette az egyes aknák műszaki könyvtárait és ma 20 kiskönyvtár működik a központi könyvtár irányítása mellett. A tröszt központi könyvtára központilag szerzi be az aknakönyvtárak részére a műszaki irodalmat. A könyveket általában nyomtatott katalógus cédulával rendeli, ilyen hiányában a könyvvvel együtt címfelvételi lapot küld ki, s így a kiskönyvtárak példás szakrendi és betűrendes katalógussal rendelkeznek. Új beszerzéseit vállalati körlevél formájában közli. Minden aknakönyvtár, falra akasztható tároló szekrényt kapott, ahol az új beszerzéseket, hirdetményeket, stb. lehet elhelyezni. A központi könyvtár könyvtárosa Lengyel József elvtárs, bányamérnök, szakkönyvtárosi vizsgát tett, igen jó munkát végez és jó példáját adja annak, hogyan lehet egy szénbányászati trösztnél is jólműködő szakkönyvtár hálózatot szervezni. Természetesen hiányosság is akad e könyvtár munkájában. Kevés olvasója van. Az aknakönyvtárosokat gyakran áthelyezik, leváltják, s így sokat kell foglalkozni új dolgozók betanításával. A Tatabányai Szénbányászati Tröszt központi könyvtárának jó munkájáról példát vehet a többi szénbányászati tröszt is.

A diósgyőri Lenin Kohászati Művek műszaki könyvtárában csaknem 20.000 kötet könyv és folyóirat van. A könyvtár elhelyezése igen jó. 160 magyar, szovjet és egyéb külföldi folyóirat jár a könyvtárba. A könyvek és folyóiratok nagyrészt a műhelykönyvtárak számára vásárolják és a legtöbb folyóiratot körözés helyett közvetlenül a felhasználó osztályhoz továbbítják. Néhány folyóiratról tartalomjegyzék fordítást készítenek. A könyvtárban 3 munkatárs dolgozik. A központi könyvtár olvasóforgalma rendkívül csekély, az olvasók zöme műhelykönyvtárakból kölcsönöz könyvet. Sajnos erre vonatkozóan megbízható statisztika nem áll rendelkezésre, s így a tényleges olvasóforgalom nem mérhető. A Lenin Kohászati Művek műszaki könyvtárának munkáját aktívabbá kellene tenni. Például jó kezdeményezés részükéről, hogy a régi kötet-katalógus helyett megkezdték a betűrendes-katalógus kiépítését, de helyes lenne az új beszerzések jegyzékét elkészíteni, sokszorosítani és a központi könyvtárnak ily módon is lényegesen nagyobb olvasótábort szerezni. A tartalomjegyzék-fordítások nagyobb példányszámban való aktív ter-

jesztése, az Országos Műszaki Könyvtár figyelőszolgálati kartonjainak az illetékes osztályok között történő szétosztása szintén elősegítené a műszaki irodalom propagandáját. Több kezdeményezést és aktivitást várunk az ország egyik legnagyobb üzemének műszaki könyvtárától. Bielek elvtárs, a könyvtár vezetője szerint a gyár főkönyvelője minden irodalmi termékből ujabban csak egy példány beszerzését engedélyezi. Véleményünk szerint ezt az alapjában helyes intézkedést nem szabad minden esetben mereven alkalmazni.

Nagy fejlődésen ment keresztül a DIMÁVAG műszaki könyvtára a szakkönyvtárak közötti verseny utolsó szakaszában. A könyvtár a gyár vezetésének áldozatkészsége folytán nemrég új helyiséget kapott. Ezzel megteremtették az előfeltételeit egy jól működő műszaki könyvtárnak. Szabó Gyula könyvtárvezető elvtárs élt is ezzel a lehetőséggel. 2.400 kötetes könyvtárát újra leltározta, az állományellenőrzést elvégezte, 16 példányban szakrendi kötetkatalógust készített, amelyet minden gyáregység kiskönyvtárának kiküldött. A 10 gyáregységi kiskönyvtárat rendszeresen látogatja és segítséget nyújt azok propaganda-munkájához. Ez megmutatkozik 1955 I. negyedének olvasóforgalmi adataiban. Ez időszakban az olvasott kötetek száma 1.815 volt. A központi dokumentációs szolgáltatásokat, az Országos Műszaki Könyvtár lapszemléit, a figyelőszolgálatot, a fordításokat gondosan átnézi, a megfelelő helyre eljuttatja és a felhasznált dokumentációs anyagot gondosan tárolja. Szabó elvtárs munkájának nyomán a könyvtár új helyisége is lassan szűknek bizonyul, különösen ha átveszi a sztahanovista-kör mintegy 1.000 kötetnyi könyvtárát. Reméljük, hogy a gyárvezetésnek megértő magatartása és a könyvtáros további jó munkája lehetővé teszi a könyvtár további fejlődését.

A Központi Fizikai Kutató Intézet központi könyvtárának állománya kb. 10.000 kötet. Az állomány mintegy 40%-a tárol a központi könyvtárban, míg többi része a különböző osztályoknál van elhelyezve. Az állomány összetétele elsősorban a fizikai kutatás tudományos igényeit szolgálja. 195 féle folyóirat jár az intézetnek. Az állomány gyarapítása elég nagymértékű. 1954-ben 2.553 kötettel nőtt a könyvállomány. A könyvtár állományát igen jó katalógus-rendszer tárja fel. A szerzői betűrendes és a szakrendi katalóguson kívül az intézet folyóiratairól, az intézet birtokában lévő fordításokról is készítenek katalógust. Külön kötetkatalógusokat állítottak össze a könyv- és folyóiratállományról. A könyvtári tájékoztatás céljaira más fontos kutatóintézetek és nagy tudományos könyvtárak birtokában lévő folyóiratok katalógusait is megszerezték. A könyvek a kutatók igényeinek megfelelően szakrend szerint tárolnak a polcokon. A raktározás alapja egy decimális és tárgyszórendes keverék számos alcsoporttal. Ez megkönnyíti a kutatók "szolgáld ki magad" munkáját; hátránya azonban a rossz ha-

tásfoku helykihasználás, továbbá az olvasók által visszatett könyvek elkeveredésének veszélye. A folyóiratokat körözik. Ez hosszadalmas, de nélkülözhetetlen folyamat. A Központi Fizikai Kutató Intézet könyvtára jól működő kutatóintézeti könyvtár. Problémája jelenleg az, hogy Korény Sára elvtársnő a könyvtáros egyedül nem tudja egy csaknem 10.000 kötetes szakkönyvtár valamennyi könyvtári funkcióját és adminisztrációs munkáit ellátni. Feltétlenül szükségesnek látszik legalább egy félnapos segédmunkaerő beállítása a könyvtár adminisztrációs ügyeinek intézésére.

- x - x - x -

KIÁLLÍTÁS

A WILHELM PIECK-GYÁRBAN.

Hazánk egyik ipari büszkesége a győri Wilhelm Pieck gyár. Amikor a szovjet hadsereg kiűzte hazánkból a fasisztákat, a magyar ipar világhírű győri őrhelye is a véres háború martaléka lett. A magyar munkásosztály azonban a kommunisták példamutatásával felépítette a gyárat és ma új gyárrészlegekkel gazdagodva 10-ik felszabadulási évünk értékes alkotásai között, mint példamutató üzemet említhetjük.

10 év múlt el a felszabadulás óta és ezalatt a 10 év alatt a győri munkásság tudott élni a szabadság nagy lehetőségével. Termelő munkájának alkotásai, a nehézipar mindmennyi büszkesége az egész világon ismert.

1945 és 1955. Ez a két évszám az eltelt 10 esztendő eredményével és fejlődésével ott él, beszél, agitál a gyári kiállítás óriási, impozáns termében. A győri munkások jól megértették, hogy a 10-ik felszabadulási év nagy történelmi eseményét azzal is maradandóvá teszik, ha egy reprezentatív kiállítás keretében számot adnak arról, mit alkotott kezük, műszaki tudásuk a modern gépek segítségével, és hogyan fejlődött kulturális vonatkozásban a magyar munkás szaktudása, általános műveltsége a szabadság ege alatt.

De mást is mutat a Pieck-gyár dolgozóinak 10 éves felszabadulási kiállítása. Azt mutatja meg ország-világ előtt, hogy a kapitalista társadalomban nem voltak olyan alkotó termelő lehetőségek, mint a népi demokráciában. Hogy mind technikában, mind kivitelben, mind termelési kapacitásban csak a tőkések profitjától, kizsákmányolásától mentes munka hozhatja meg a